

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 glid., za pol leta 1 glid. 60 kr., za četrto leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništva v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Premilostljivemu in prečastitemu
gospodu gospodu

DR. MIHAELU NAPOTNIKU,

knezoškofu lavantinskemu itd. itd.

o Njih intronizaciji, dne 17. novembra 1889.

Veselje se glasno od nizkih goric
Razlega do sinjih planin,
Raznesel od Drave radosten se klic
Do Save je plodnih ravnin:
Pastir zapuščeni prihaja že čedi,
Pozdravimo ljubo v svoji ga sredi!

Pozdravljamo Tvoj zaželeni prihód,
Naš oče, naš višji pastir!
Vihár naj potihne med nami povsód,
Poleže se strastij prepír:
Nasprotna si srca veselje jedini,
Tebe pozdravljamo v svoji sredini!

Ovčic zapuščeno število poprej
Dobilo pastirja je zdaj,
Škofija ne bo več sirota odslej:
Ti bodeš ji oče, čuváj!
Krščanstvu vesoljnemu roka bo Tvoja
Podpora v viharjih prepíra in boja.

A tudi na narod ne zabi nikár,
Na narod ubog, a krepák:
Odganjaj od njega sovražen vihár
In temne pogube oblák;
Naslednik si vreden Cirilu-Metodu,
Ko veri koristiš in svojemu rodu!

Pozdravljamo Tvoj zaželeni prihód
Veselega srca tedaj.
In prošnje kipeče nebeški Gospód
In želje usliši te naj,
Ki dvigamo k Njemu jih, Tebi udani:
Da Tebe obilo naj let nam ohrani!

Liberalno gospodarstvo.

Kar jih stoji pri nas v jarmu nemškega liberalizma, vsi taki ljudje so polni lastne hvale in ako jim človek verjame, nihče ne seže njim do pasu, kar se tiče „inteligence“, poštenosti in vzglednega gospodarstva. To sliši človek od njih v zborih in bere lahko skorej vsak dan v njih listih. Ne mara, da že sami verujejo, da je to resnica in zato se nihče izmed njih ne potruži, naj to tudi dokaže. Na besedo jim verjame, če ne, pa si skupil jo pri njih za vselej ter nimaš — „inteligence“!

Mi je nimamo pri njih že zdavna, ali če gre za pravo, nikoli je nismo imeli le toliko, kar bi je šlo v črno pod nohtom, saj pišemo le v slov. jeziku in za slov. ljudstvo; tu pa naj ne išče človek inteligence! Za to pa jim tudi smemo dnes reči odkrito, da mi nimamo nič kaj vere v lastno hvalo nemških liberalcev. In še več, poskusimo še celo dokazati, da nemški liberalizem slabo gospodari, recimo: na Slatini.

Naš ljubeznjivi dež. odbor v Gradci ima jo na skrbi in sedaj je že v resnici blizo na tem, da jo proda, češ, da nič ne nese ter je na škodo deželi. Ako se spravi tak nasvet na nje prodajo v dež. zbor, ni dvoma, da obvelja v njem, kajti večina trobi v zboru, žal, v rog nemškega liberalizma. Čez noč se torej prelevi lahko dež. Slatina ter postane lastnina kje kacih judov. Njim pa ni dvoma, da potem že „nese“. Pravi se, da se dež. odbor že pogaja, na tihem, z ne- cim judom za to, naj jo kupi od štajarske de- žele ter njo reši tako dalnje zgube.

Vprašamo torej, je-li v resnici dežela na zgubi pri Slatini? Mi odgovorimo odločno, da ne. Znano je in dež. odbor prizna v svojem zadnjem poročilu sam, da zadnja leta pojemlje število tujcev in kupčija s slatino peša že dalje časa. To vzemimo torej za resnico.

Vendar pa znaša še zadnje leto to, kar presega dohodek stroške, za 40.000 gld. in če še prišteje človek 20.000 gld., ki jih stane novo žlebje za slatino, tedaj je preostanka za 60.000 fl. Ako je na Slatini to, kar je v njej lastnina de- žele, vredno 2 milijona, obrestuje se ves denar po 3%.

Resnica, da to ni veliko, ali mi vprašamo, katero posestvo vrže v sedanjem času večje obresti? Dež. odbor ne najde brž lahko na to vprašanje odgovora, saj tacega ne, da prepriča z njim koga o tem, da je pri Slatini dežela na zgubi. Ali mi vprašamo še lahko dalje: odkod je kje Slatina postala vredna 2 milijona? De- žela ni štela k temu nikoli ničesar ali more biti skraja par jezer, vse drugo pa je dala Slatina sama. Kar je torej sedaj Slatina vredna, to je njeno premoženje in dežela nima pri njej ničesar iskati. Ako pa še vrže pri vsem tem

Slatina v dež. kaso 60.000 gld., tedaj menimo, da dežela ne trpi od Slatine nobene zgube.

In če sodimo po tem, da je lani štaj. de- žela kupila na gornjem, nemškem Štajarji sama za več milijonov lesa, smemo reči, da dežela ni v stiskah in ji ni treba na naglem denarja. Oni les še 3% ne nese deželi in ji tudi ne more nesti nikoli. čemu je tedaj sedaj pri Sla- tini, pri lepem posestvu na spodnjem, sloven- skem Štajarji taka sila? Gori se kupi posestvo, ki ne more dati nikoli dobrih obresti, doli pa se sili na prodajo posestvo, ki sedaj, v slabih časih, ne daje visocih: kako gre potlej to skup, tega mi ne zastopimo, mogoče pa je, da zastopi to liberalna nemška inteligenca, tista, ki gospodinji v našem ljubeznjivem deželnem odboru.

Še huje pride. Ako se proda Slatina, kam pride skupek? V deželno kaso. To je resnica, ali kdo ima potem pravico do njega? Dežela ali kaj je storila doslej dežela za Slatino, za kraje, ki so v njenem obližji, za slov. Štajar? Nam ni znano, da je storila dežela doslej kaj za-nje iz dobička, ki ga je imela iz Slatine, strah pa nas obhaja, da še pride potem manj iz skupka za koristi na spodnjem Štajarji. V malih letih nima slov. Štajar več Slatine, pa tudi ne skupka za njo. Ako poprosimo kedaj dež. zbor, naj se napravi kaj pri nas na dež. stroške, poreče se nam: dežela nima ničesar od Vas, ona torej tudi nima ničesar za Vas. Srečno! (Konec prih.)

Železnica iz Radgone v Ljutomer.

Dognano je zdaj vprašanje, da se bode gradila železnica iz Radgone v Ljutomer in dognano je, da se bode delo samo začelo že v nekaterih dneh. Veliko skrbi je bilo treba do- zdaj in marsikaj še bode treba vkreniti prej, ko bode vse delo dovršeno.

Kakor je znano, mora okrajni zastop lju- tomerski vse zemljišče, po katerem bode tekla železnica, rešiti in isto izročiti podvzetnikom, ki bodo delo izvrševali.

Vsled tega bode marsikateri posestnik zadet, ker se bode železnica gradila po njegovih zemlji. Enemu se bode prerezal travnik, njiva, pašnik, drugemu pa se bode odrezalo nekaj ime- novanega zemljišča. Vsaki dotičnik bode trpel neko škodo, pa samo na videz, kajti vsaki, ki bode zadet, bode tudi odškodovan. Več ko bode škode, večja bode tudi odškodnina. Kriva bi pa bila misel, da bi se dotičnemu zemlja vzela zastoj ali pa, da bi se hotel dotičnik na okrajne stroške obogatiti, ker bi za odstopljeno zemljo, Bog zna, kako visoko ceno tirjal. — Naj tukaj velja pravi pomen znanih besed: „Vsakemu svoje“. Vam Slovencem, ki prebivate na Mur- skem polji med Radgono in Ljutomerom, pa

bode ravno zdaj dana prilika, pri kateri se pokažete, kakor pravi slovenski poštenjaki. Zdaj, ko se bode gradila železnica, lahko vsem tistim, ki bodo opravljali delo in ki bodo reševali vaša zemljišča, lahko pokažete, da ste v vsakem oziru poštenjaki in to s tem, da ne bode delali nepotrebnih ovir in da ne bode tirjali za odstopljeno zemljo večjega plačila, kakor je v istini vredna. Onim pa, ki niso naši rojaki in ki bodo imeli priliko, se z vami pogajati, naj se ponudi prilika, vas spoznati ne kot trme glave, temveč kot prave slovenske poštenjake!

Gospodarske stvari.

O juncih in njih vzreji.

Kmetovalci imajo marsikaj dela, pa tudi veselja, ako jim ne manjka veselja do dela. Se ve, da jim je treba dela in dela, predno jim to dopolni veselje. Pogledjmo le v hlev, v katerem stoji živina! Hlev in živina v njem kaže skorej najbolj očito, kak da mu je gospodar. Mi opazujemo na naše veliko veselje, da je pri slov. gospodarjih že marsikaj hvale vredno, kar se tiče živine in reje, prvo veselje pa je gotovo za-nje same, ako se jim redi lepo in lepa živina.

Naj jih pa opomenimo še dnes na junčke, na male vole. Za-nje še je pri tem in onem gospodarji premalo skrbi, najbolj pač za to, ker junček itak sam raste in postane čez dve, tri leta vol. ne da mu je treba v to veliko postrežbe. Resnica je že to, da postane iz junčka junec in iz tega vol, ali to je vprašanje, kak da postane, ako nima prave postrežbe! Kakor pri živinčutih v občē, tako pride tudi pri junčkih veliko na to, kako se jim razvije v prvem letu život. Če ni v tem času dobro z rejo, v poznejem času se ne popravi taka zamuda nikoli več, vsaj ne do cela.

V tem času dela se v živinčetu okostje in čem bolje se mu razvija to, tem lepša je njegova postava in lahko se umeje, da kjer ni prave, krepke postave, tam tudi ves život ne more biti veliko prida. Iz tega pa tudi človek lahko razsodi, da se ne zavrže, kar se da živinčetu v tem letu in je to le neko posojilo, ki ne ostane brez dobrih obresti, ako ni kake uime. Priporoča pa se gospodarju, naj daje živinčutom v tej dobi poleg druge krme tudi krompirja, repe, kolorabe in sploh tacih reči, iz katerih dobiva živinče snovi za svoje kosti.

Junčka, ki se skotne v jeseni, krmi skozi tri mesece z mlekom, po tem času pa dajaj živinčetu mesto mleka pol klg. prge, ječmenjaka, repe, pa tudi dobrega sena in čudo se ti razvije živalica. Rezati kaže junčka brž v prvih mesecih, ako le čas, muhe itd. to pripustijo. Tako dobi žival lepše roge in prijazniša ji je glava — nekaj, kar potegne pozneje pri ceni

veliko. Kjer je paša, naj se pusti žival na pašo, toda v jutro in na večer mora dobiti tudi suhe krme v hlevu. Brez te ne gre dobro.

Prvo leto, smo rekli, odloči skorej vselej, kaj bode iz živinčeta. Ako se redi živinče v svojem prvem letu prav in kakor mu je potreba, tedaj ne bode preveč škode, ako se greši kje kedaj v poznejši dobi. Ako pa se zamudi v tem že v prvem letu, tedaj se vidi to in kaznuje se hudo na gospodarji potlej in on ne more nikoli te škode več odvrniti od sebe. Dobra postrežba, ki se daje živinčetu pozneje, ne napravi več nikoli iz živinčeta, kakor le-to, da je še nekam tako za silo.

Če človek nima dobre paše za živino ali če je vreme mrzlo, deževno, tedaj stori na vsak način bolje, če obdrži mlada živinčeta v hlevu ter jim polaga v njih, kar in kolikor jim je treba. Vendar naj se ne pozabi v tem, da je živinčetu treba gibanja in zato se mu mora tudi dati časa in priložnosti za to. Po zimi velja, ako se dve, trikrat spusté, kedar je napajanje, živali malo na prostem, toda dolgo nikoli v mrazu.

Drugo leto je živinče že večje in težje, zato mu je treba tudi več krme, krompirja, repe, sena, slame bode več treba, ali za vse to je živinče že tudi prav hvaležno, kajti o konci tega leta vaga že 400—450 klg., če je iz boljših plemen. Od tretjega naprej pa je krma različna in ravna se po tem, čemu da naj služi živinče. Ako se ima odebeliti in čez pol leta prodati mesarju, treba mu je krme za to, dobre in obilne.

Voli, ki pridejo v prego, ne potrebujejo druge krme, kakor sena, dobre slame, krompirja, repe itd., vsega pa zadosti in v prvem času. Nič ne škoduje živali bolj, kakor če ni reda v krmljenji. Za to pa priporočamo mi našim kmetom, naj skrbijo v tem za red. Le njim bode to h koristi.

Zapreči smemo junce že v tretjem letu, toda le za lahke reči in ne smemo jih potlej nikoli pustiti na gladu, pa tudi ne na vetru, ako so vsled dela vroči. V svoje peto leto raste vol zmerom naprej v meso, kakor se pravi in naj nam torej ne bode nikoli žal za krmo, ki mu je damo, naj že dela ali le počivlje. V volih je gotov denar.

Sejmovi. Dne 15. novembra v Langu pri Lipnici. Dne 17. novembra v Gomilicah. Dne 19. novembra v Ivniku, pri sv. Juriji v slov. gor., v Podsredi, na Ljubnem, na G. Polskavi, v Rušah in Slov. Gradci.

Dopisi.

Iz Št. Jurja ob juž. žel. (Važno za župane ob prihodnjem popisovanji.) Kakor znano, daje občno popisovanje in štetje

ob konci desetletja dosti opravila in potov; ta posel pa se da precej olahčati in ima za občinske predstojnike še druge prednosti od navadnega popisovanja, ako se stori tako, kakor je to storil župan Sentjurski leta 1880. On je dal namreč na pol pole tiskati vsa dotična vprašanja — se ve, da slovensko — v posamezne predalce prav pregledno, na eni strani za ljudi, na drugi za njih živino, kakor se tu vidi na priloženem obrazcu (formularji). Te pole se po tem oddajo vsakemu gospodarju, da jih spolni, če pa bi jih sam ne znal popisati, stori to lahko kak sosed ali pa se spolnijo v občinski pisarni. S tem je delo veliko pokrajšano; še večje vrednosti je pa to, da se potem spolnjene pole prinesejo občini; tam se po občinah in okolicaх uvrsté in zvežejo. To pa je potem najzaneslivejša matrika, iz katere se gosposki vselej in zanesljivo o stanji te ali one osebe lahko poroča. Ker imajo te pole dosti prostora, se tudi pozneje premembe lahko razvidno vpisujejo. Šentjurskemu županstvu se je ta način popisovanja prav dobro obnesel, tako da se tudi drugim županom priporočati more. V. J.

Od Sotie. (Pošta na Slatini.) V številki 44. „Slov. Gosp.“ berem v dopisu od Slatine nekaj o poštne m uradovanji in o novem g. poštarji. Zares mora omenjeni poštar čuden možiček biti, ker še svoje ime v poštne prijemnicah tako neznano podpiše, da ni mogoče razložiti, ali je ime ali kaka rimska številka. Zato pa je še menda županom tukajšnje župnije neznano njegovo ime. Opomnil bi toraj tega novega gospoda poštarja, da bi bilo pač lepše za-nj in boljše, da bi o svojem prihodu na slovensko zemljo, na Slatino, bil vse občine tukajšnje župnije sv. Križa s pismom pozdravil in jim svoje ime naznanil, saj brž ni turško, da bi se sramoval kristjanov. Boljše bi bilo to, kakor pa to, kar so že občine dobile z odlokom okraj. glavarstva Ptuj, dne 29. jun. 1889 št. 11905 na znanje. Od strani c. kr. poštne in brzojavne urada na Slatini je bojda tje pritožba prišla zaradi nepravilnih, poštne prostih naslovov. V tem je potlej bilo ostro ukazano, naj se na vsak, poštne prosti list še pripiše: „portofreie Dienstsache“. To je čudno, prav, kakor bi res bili tukajšnji župani čisto nevedni, da bi ne vedeli, da je tudi dobro, če se „službeno“ na zavitek zapiše. Še nekaj naj omenim. Pred kratkim je nek posestnik iz Tekáčovega na pošto prinesel zavitek z naslovom, seveda s slovenskim: na c. kr. okr. glavarstvo v Ptuji, ali gospod poštar ga je na to vprašal, kaj je to: okr. glavarstvo? Ali je to kakošnja sparkasa? To je lepo: na slovenski zemlji za služek imeti, in še iz kmetov norce briti! Za danes je zadosti, toda vedite, gospod poštar, da ste na slovenski zemlji in da ob tukajšnjih kmečkih žuljih živite!

Kmet.

Od sv. Magdalene v Savinjski dolini. (Blagoslovljenje nove kapele.) Lepo vreme je bilo na kvaterno nedeljo to jesen. Vse se takega dneva veseli, kar le na svetu živi. Ta prelepi Gospodov dan prinesel je posebno veliko veselja nam, v soseski sv. M. Magdalene, ker smo imeli slovesno blagoslovljenje nove kapele Matere Božje čistega početja. Spoštovanima Jakobu in Jeri Uplaznik pozidal je kapelico domače fare umetni zidar zraven poslopja Uplaznikovega, katera je prav umetno pozidana na prijaznem gričku. Premilo podobo pa je dobil od slovečega mojstra Stufleserja na Tirolskem. Štiri dekleta pa so napravila več krasnih vencev za olepšanje kapele in zelenih mlajcev. Sploh bilo je treba več pridnih rok, da se je vse to storilo, kar je bilo k temu veselemu blagoslovljenju potreba Kapelico Matere Božje blagoslovit bila sta povabljeni č. gg. župnik in kaplan. Prišlo je veliko ljudi od blizo in daleč vdeležiti se vesele slovesnosti. Ob štirih bilo je blagoslovljenje in po blagoslovu imeli so č. g. župnik ginljiv govor o Materi Božji, in so ob konci tudi pohvalo izrekli za Marijino čast toliko vnetima gospodarju in gospodinji, ker sta imela toliko truda, stroškov in ljubezni do Marije pri stavbi te lepe kapele. Po govoru zapele so deklice več milih pesmic Mariji v čast. Po petji pa je sledila vesela gostija, h katerej je bilo lepo število povabljenih in s tem je naš dragi sosed postavil prelep spominek v čast in veselje Mariji pa tudi sebi, ženi in svojim otročičkom. Lepa mu hvala za-nj!

Iz Ptuja. (Dijaška kuhinja) v samostanu č. gg. oo. minoritov v Ptuji je v tekočem šolskem letu 1889/90. od 19. septembra do 31. oktobra ubogim dijakom 59P kosile v vrednosti 82 gl. 35 kr. podelila. Darovali so z nova v dobrodelni namén nastopni p. n. č. gospodje, oz. zastopi: G. Spindler Anton, c. kr. zemlj. knjigovodja v Brežicah, 5 gl.; g. Kupljen Anton, c. kr. notar v Črnomlji, 3 gl.; č. g. v. Prus Stauko, min. kaplan v Neunkirchenu, 2 gl.; č. g. Gomilšak Jakob, nemški propovednik v Trstu, 5 gl.; č. g. Osenjak Martin, kaplan v Ljutomeru, 1 gl. 50 kr.; č. g. Kolenko Martin, župnik v Podgorji, 2 gl. 25 kr.; č. g. Aškere Anton, kaplan pri sv. Lovrenci v Slov. gor. 1 gl. in Ptujski: g. Raisp Ferdo 10 gl.; g. dr. Čuček Josip 30 gl.; g. dr. Ploj Jakob 4 gl.; g. dr. Jurtéla Franc 10 gl.; g. Klobučar Anton 2 gl.; g. Kunstek Luka 2 gl.; g. Balón Ivan 2 gl.; č. g. Črnko Marko 1 gl. 5 kr.; č. g. Majcen Ferdo 1 gl.; č. g. Bratuša Alojz 1 gl. 5 kr.; č. g. Šalamon Franc 1 gl. 5 kr.; g. Zelezinger Franc 5 gl. in slav. Ptujška posojilnica 30 gl. Vsem preblagim darovateljem in preiskrenim ljubiteljem uboge gimnazijske mladeži izrekamo prisrčno hvalo in stoterni „Bog plati!“

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Dnes snide se avstrijski cesar Franc Josip I. na novo z nemškim cesarjem Viljemom II. in sicer v Inomostu, glavnem mestu Tirolcev. Zatrjuje se, da temu shodu ni namen politika, ampak da je to iz gola čin prijateljstva. Je-li to resnica, o tem ni, da človek naj ugiblje. — Grof Hohenwarth skliče v kratkem slov. in konservativne drž. poslance na Dunaj v posvetovanje. Zdi se, da je združenje le teh poslancev v eden klub, na čegar čelu bode grof Hohenwarth, po takem že blizo resnica. — Več dež. zborov, tako moravski in predarlški, je že skončalo svoje delo, štajarski pa še zboruje in vidi se, da mu ni sila, kajti seje so redke in kratke. Kakor je podoba, napravi se pri Vojniku dež. hiralnica in konservativni nemški dež. poslanci predlagajo, naj dež. odbor kaj ukrene gledé živinskih sejmov v deželi, kajti tacih je brž preveč in več se jih obhaja o nepravem času. — Na Koroškem je sedaj brž edina, čisto slov. šola za slov. otroke tista pri Jezeru. Naj dobi k malu veliko nasledovalk. — Iz Celovca jo je potegnil urednik „kmečkih novin“, ki jih izdaja kmečka zaveza ali bauernbund. Nemškutarji in liberalci so si pač enaki, naj živé v kateri deželi že koli. — Gospa Hočevar na Krškem ob Savi je darovala 20.000 gold. v to, naj se napravi ondi samostojna župnija. — V Ljubljani rokodelci niso radi, da se izdeluje v c. kr. posilni delalnici tudi tacih reči, ki gređó le bolj njim samim in zato je posl. Klein v dež. zboru vprašal c. kr. vlado, ali ne misli odpraviti tega dela iz delalnice. — V Gorici izhaja sedaj „Soča“ in „Nova Soča“ na veselje lahomom, slov. ljudstvu pa na žalost. Ali mora pač biti zmirom prepir med nami? — Dež. poslanec za Primorje, dr. Gregorič je odložil poslaništvo. Škoda! — Odbor ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu nabira tudi letos denarja za božičnico, ki jo priredi ubožnim slov. otrokom. — Obč. volitve v Trstu so že blizo pri konci in se vidi, da bode pa zopet lahonstvo na vrhu v obč. zastopu. — V isterskem dež. zboru so lahončiči zavrgli izvolitev poslanca M. Mandiča, ako ravno je bila enoglasna. Vsled tega je nastal hud vihar v zboru in so se hrv. poslanci pritožili pri c. kr. vladi. To je v resnici sila. — Hrv. sabor ali dež. zbor v Zagrebu je zavrgel predlog posl. Barčića, naj se sabor izreče za to, da se pridruži Dalmacija hrv. kraljevini. Nihče ni od tega sabora pričakoval kaj druga. — Madjarski dijaki na sveučiliščih v Pešti so sklenili meseca januarija iti k Lj. Kossuthu v Turin a mož je imel toliko razuma, da je odklonil to čast, vsaj za čas zime. — Dr. Smolka čuti težave starih let ter je odložil čast dež.

odbornika v Lvovem. Mož ima velike zasluge za poljsko pa tudi za rusko ljudstvo, kar ga biva v Galicije deželi.

Vnanje države. Večkrat se povrne v liste novica, da so poravnave sv. Očeta v Rimu z ruskim carjem gotove, toda hitro potem se prekliče vselej novica. Pravi pa se, da je sedaj to že vendar le resnica. — Znano je, da se godi Rimu hudo, kar se tiče denarja, sem od časa, kar je glavno mesto Italije. Kralj Umberto je sklical zato sedaj poseben svet, naj mu nasvetuje, kako bi se dalo mestu pomoči. Iz tega sveta bode težko kaj prida. — V torek, dne 12. novembra, je drž. zbor v Parizu začel svoje posvetovanje. Vlada se je bala, da bi nastale kje v tem homatije in je stalo vsled tega ves dan vojaštvo na nogah. Kolikor se sliši doslej, ni se pripetilo večjih rabuk, manjših pa je v tem orjaškem mestu vsako uro. — Boulanger še ne da mirú in pravi, da ostane njegova, „narodna stranka“ vedno „puško v roki“. Če druga ne, vsaj v zadrego še spravlja torej že lahko vlado. — Irski poslanci imajo bojda dokazov v rokah za to, da je angleška vlada sama kriva grdih spletk zoper posl. Parnella. Mogoče je, pa ni verjetno. — Na Nemškem se pričakuje, da pride koncem tega tedna cesar Viljem v Berlin; misli se, da prinese seboj „mir v plašči“. — Iz notranje Rusije prihaja čedalje več vojaštva na avstrijske meje, ako gre v tem kaj vere madjarskim listom. Kar pa se tiče nas, nimamo je prav nič. — Ni resnica, da se ruski carevič zaroči s sestro nemškega cesarja, Margareto, ampak brž je že resnica, da si izvoli za nevesto hčer črnogorskega kneza, Mileno. Uzrok za to tiči v razliki vere. — Bolgarski knez kaže, odkar se je vrnil v Sofijo, zmérom veselo lice in ne manjka ljudi, katerim je to tudi v veselo znamenje. — Princ Karadjordjevič prosi srbsko skupščino, naj mu dovoli, da se vrne z družino svojo na srbsko zemljo. Ne zna se, kaj da stori kje skupščina gledé te prošnje. — Kralj Milan biva v Belemgradu in pravi se, da se k malu na novo oženi. No tega še je treba! Mar že ni dovolje žalostna razločitev zakona s kraljico Natalijo! — V Atenah, glavnem mestu Grecije, ima sedaj vlada hude ure zavoljo nemirov na otoku Kreta. Očita se ji, da ni storila v tem svoje dolžnosti nasproti Turkom. No po toči je zastoj vse zvonjenje. — V Abesiniji lasti si kralj Menelik po časi mesta po deželi, toda sem ter tje ne gre gladko, ne brez krvi. Raz Mangaša ima še vedno privržencev, vendar pa se poroča, da se on podvrže kralju, ako ga vzmeta za sina. — Velika razstava bode v Ameriki leta 1890. in kolikor je sedaj čuti, bode v mestu Chicago, ne pa v New-Yorku.

Za poduk in kratek čas.

Škofija in nadduhovnja Ptujška.

(Dalje.)

Župnik Matija Fabri je umrl julija l. 1542. Njega naslednik je najbrž bil

22.) Pankracij Feldner, bivši večletni župnik v Monsbergu. Njemu so dne 10. avg. l. 1542. izročili meščani beneficij sv. Janeza Krst., katerega je poprej oskrboval župnik Matija Fabri.¹⁾ Istega dne (10. avg. 1542.) so župan in svetovalci Ptujškega mesta prezentirali Solnograškemu nadškofu Ernestu za altar bratovščine presv. rešnjega Telesa in naše ljube Gospe v cerkvi sv. Jurija v Ptujih Janeza Salatnika, duhovnika Zagrebške škofije, ker je prejšnji beneficij, Marko Ungar bil umrl.²⁾

Omenjenega leta (1542.) sklical je papež Pavl III. splošnji cerkveni zbor v Trident na južnem Tirolskem, ki se je pa zaradi vojske med nemškim cesarjem in francoskim kraljem še le 13. dec. l. 1545. začel. To je najimenitniši zbor katoliške cerkve, kajti on je za vse prihodnje čase na tanko določil, kaj ima pravi katoličan verovati, a kaj ne. Razun tega so zbrani škofje odpravili nekatere dotedanje navade, katere so nasprotniki katoliške cerkve hoté ali nehoté krivo umeli ter potem dolžili cerkev, da ne uči pravega Kristusovega nauka. Protestanti niso hoteli priti v zbor in tudi ne priznati njegove veljave ter so s tem le prejasno pokazali, da jim je bil samo prazen izgovor, ko so se prej pozivali na cerkveni zbor. Ker se je zborovanje dvakrat na dalj časa pretrgalo, minolo je celih osemnajst let, predno so zastopniki katoliške cerkve dovršili decembra l. 1563. imenitno svoje delo. Zdaj pa je bila skrb škofov, da se katoliška cerkev po vseh deželah vredi po sklepih Tridentinskega zbora, in tudi katoliški vladarji so zvečinoma za to obljubili svojo pomoč, le cesar Maksimilijan II. se je več let ustavljal, kar je za Avstrijo imelo žalostne posledice. Pa tudi med ljudstvom je trebalo obuditi navdušenje za katoliško cerkev ter ga vtrditi v veri, da ga ne bi zaslepili zapeljivi protestantski nauki. To delo pa so prevzeli udje Jezusove družbe, katero je utemeljil sv. Ignacij. Tudi v Ptujih se, kakor bode pozneje omenjeno delovali nekateri jezuiti.

L. 1545. prišla je v Ptuj od vlade poslana komisija, da bi tamošnje samostane in župnije vizitirala. Škoda, da se je dotično poročilo izgubilo; le toliko vemo, da so v Ptujih bili Gaspár baron Herbersteinski, trušar Krištof Reš, kr. svetovalec in vicedom na Štajarskem, Tom. Siglstorfer, komtur Velikonedeljski in Baltažar

¹⁾ in ²⁾ Izvirne listine na pergamentu v knezošk. arhivu v Mariboru.

Teuffenbach.¹⁾ Kvardijan minoritov je za ovo komisijo sestavil sledeče poročilo:

„Samostan minoritov je bil od Ptujskih gospodov iz nova postavljen in pozneje od Henrika Rauchensteinskega in Janeza Diebeinskega, kot gerobov nedoletnih Ptujskih otrok, kakor je razvidno iz listine od l. 1386, obdarovan z 80 funtov. Ustanovljenih je 16 redovnikov, a sedaj je kvardijan le 8., ker ne more bratov dobiti. Redovni bratje dobivajo frančiškansko obleko, namreč 3 duhovniki, eden minorist in 4 novici, kateri še niso obljub napravili. Sedanja kvardijan, Jurij Lutz je ondi že 10 let. Kvardijane imenuje provincijal. Vogt je Rimski cesar, kot deželni vladar. Božja služba se opravlja že od starodavnih časov tako-le: Pred rano božjo službo so juternice, po sv. meši pa prva, tretja, šesta in deveta ura, potem še ena pop. sv. meša. Vsak den so večernice s sklepnicami, v nedeljo pa popev. sv. meša z vigilijami. Tudi na Petrovo se obhaja vsako leto ustanovljena obletnica z vigilijami in zaščitnicami za Ptujške gospode. Na Martinovo ima kvardijan za Holenečke gospode opraviti obletnico z 12 duhovniki in vrhu tega še 7 ubožcev nahraniti. Samostan ima na svojih zemljiščih lastno sodnijo in lov, v Dravinji pa ribičijo, katero pa mu Jurij Lamberški, grajščak v Monsbergu krati. Dohodki znašajo 53 funtov 3 šil. in 9 vin. gotovine in desetine pšenice, od katere pa dobiva župnik Ptujski tretji del.“²⁾ Potem še dotični zapisnik našteva podložnike in koliko ima vsakteri samostan odrajtovati.

(Dalje prih.)

Smešnica 46. Župnik sreča nekje v Ameriki zamorca in ko vidi, da je pijan, reče mu: „Tom, ali te ni sram, o belem dnevu pa si pijan?“ „Oj“, odvrne zamorec, „sram me je že, toda kaj morem jaz za to, da mene nič ne oblije rudečica?“

Razne stvari.

(Mil. knezoškof.) Včeraj, dne 13. nov. pripeljali so se mil. knezoškof, dr. Mihael Napotnik, z brzovlakom iz Gradca v Maribor ter jih je verno ljudstvo potoma in še posebej v Mariboru vzprejelo z velicim, spoštljivim navdušenjem. V posameznem pa lahko poročamo o vzprejemu tako-le:

V Gradci sta mil. knezoškofa pozdravila vlč. gg. stolni dekan J. Orožen in stolni korar L. Hrg, mil. knezoškof pa so se predstavili dopoldne c. kr. namestniku, Nj. ekselenciji baronu Kübecku.

V Spielfeldu, na slov. meji in blizu na meji lav. škofije, nagovorili so jih č. g. J.

¹⁾ Muchar, VIII, 483.

²⁾ Rokopis v minoritskem arhivu v Ptujih.

Fleck, dekan iz Jarenine v imenu čč. gg. duhovnikov iz Št. Ilja, Spielfelda itd. in velike množice vernega ljudstva, deklice v belem oblačilu pa jim je dalo krasen šopek iz rožic slov. goric.

V Št. Ilji je čakalo mil. knezoškofa obilo vernega ljudstva s č. g. kaplanom in velicim številom belo oblečenih deklet in šolarjev. Mil. knezoškof so jim podelili sv. blagoslov iz vlaka, ki se je v tem pomikal počasi naprej.

Na Pesnici je tudi bilo več ljudi ter so isto tako prejeli sv. blagoslov od mil. knezoškofa. Tu in že od Spielfelda naprej se je slišalo veličastno streljanje.

V Mariboru: Na kolodvoru pozdravili so kapit. vikar, msg. Kosar mil. knezoškofa ter so jim predstavili c. kr. okr. glavarja, barona V. Heina, zatem pa župana iz Maribora, g. A. Nagy-ja. Le-ta gospoda sta jim pa na to predstavila gg. uradnike, ravnatelje srednjih in drugih šol itd. Mil. knezoškof so imeli za vse prijazno besedo in ljubeznjivi pogled. Gospôda pa je bila kar očarana po ljubeznjivem obnašanji mil. knezoškofa. — Na stolnem trgu, kamor so se mil. knezoškof pripeljali skozi lepo okinčane Tegetthoffove, grajske, gosposke in šolske ulice blizo tri četrt na 3. uro, pričakovala jih je obilno čč. duhovščina iz mesta in iz ostale škofije, gg. bogoslovci, učenci iz c. kr. višje realke, učenke čč. šolskih sester in nešteta tolpa vernega ljudstva. Mil. knezoškof so izstopili ter so brzih korakov se podali med čč. duhovščino in je bilo ginljivo gledati Njih prijaznost do čč. gospodov in bogoslovcev. Ljudstvo je klečé prejelo Njih sv. blagoslov. — V stolni cerkvi je bil na to sv. blagoslov, ki so ga delili s presv. Rešnjim telesom korar stolne cerkve, veleč. g. dr. J. Križanič. Gg. bogoslovci so pri tem peli na koru in je le-to petje vidno dopadlo mil. knezoškofu pa tudi čč. duhovščini in vernemu ljudstvu, kar ga je bilo našlo prostor v cerkvi. — V škofijskem poslopji je pozdravilo deklice, katic 6 let staro, iz zavoda čč. šolskih sester, mil. knezoškofa v vbrani besedi ter jih je prosilo sv. blagoslova za mladino; nudeč jim krasen šopek. Mil. knezoškof so vzprejeli šopek iz roke dekleta ter so na to zastopnice mladine blagoslovili, kakor so rekli, z velicim veseljem. Še enkrat so se obrnili potem mil. knezoškof do ljudstva in čč. duhovščine, kar je bilo še v kn. šk. poslopji ter so se zahvalili jim za ljubeznjivi sprejem, potem pa so se podali v svoje novo bivališče. Ljudje pa so se razšli po časi, vsak polen veselja nad tem, da je smel biti v pričo pri tolikem veselji.

(Intronizacija) mil. knezoškofa vrši se v Mariboru v nedeljo, dne 17. novembra. Kakor slišimo, bode ob 8¹/₂. uri dopoldne sv. meša v cerkvi sv. Alojzija v pričo mil. knezoškofa.

Od todi pa pojde potem procesija po velikem trgu, skozi gosposke in šolske ulice na stolni trg in v stolno cerkev. Po tej se vrši poklonitev čč. duhovščine in ljudstva mil. knezoškofu, zatem stopijo mil. knezoškof na pridiznico in pozdravijo vse kršč. ljudstvo kot višji pastir lav. škofije. Z Njih veliko sv. mešo konča se na to sv. opravilo.

(Slovesni večer.) V slov. čitalnici v Mariboru so imeli v nedeljo slov. rodoljubi slovesni večer na čast dr. Radaj-u, namestniku deželnega glavarja. Vdeležilo se ga je nad 80 gospodov in gospá iz Maribora, Celja, Ptujja, Ormoža itd. G. vikar stolne cerkve A. Borsečnik je v lepem govoru razložil pomen odlikovanja, katero so svitli cesar naklonili g. dr. Radaj-u in le-ta se je nato zahvalil, češ, da odlikovanje ne vzprejame toliko za-se, kolikor za vse slov. ljudstvo. Živo odobravanje je bilo obema gg. govornikoma znamenje, da sta govornila vdeležencem iz srca.

(Kat. pol. društvo v Konjicah) ima dne 24. novembra popoldne ob treh zborovanje in odbor prisrčno vabi ude tega društva na obilo vdeleževanje.

(Imenovanje.) Gosp. J. pl. Scheuchentuel, c. kr. okr. sodnik na Ptujji, postal je svétnik c. kr. deželne sodnije v Gradci in g. dr. Fr. Pekolj, pristav c. kr. okr. sodnije v Mariboru d. br., c. kr. okr. sodnik v Brdu na Kranjskem.

(Odborova skupščina) „Maticeslovenske“ bode v sredo, dne 20. novembra 1889. leta ob 5¹/₄. uri popoldne v društveni hiši na Kongresnem trgu št. 7.

(Nova pesmarica.) G. Gabrijel Majcen, vadni učitelj na c. kr. pripravnici, je ravnokar izdal tretji tečaj svoje zbirke slovenskih pesmi, ki je v prvi vrsti namenjena našim osnovnim šolam. Založil je knjigo g. Th. Kaltenbrunner v Mariboru, pri katerem se tudi naroča. Navzočna zbirka obsega 71 najbolj priljubljenih slovenski pesmi. Radi priznavamo, da so pesmi prav dobro odbrane, in jih bodo veseli ne samo otroci po šolah, nego tudi vsele družbe, ki rajsko petje ljubijo. Vsakej pesmi so sekirice pridjane. Knjiga stane le 30 krajcarjev, in se menda ne motimo, če rečemo, da se bo hitro priljubila in naglo širila.

(Učiteljstvo.) G. Jakob Cvirn, učitelj v Framu, je dobil zopet starostno doklado.

(Na Planini) je umrl dné 31. oktobra narodni trgovec, g. Fr. Knific. Pokojnik bil je po vsem okraji znan kot jako dobitljiv človek, kot iskren prijatelj duhovščine in velik dobitnik cerkvam. Naj v miru počiva!

Loterijne številke:

V Gradcu 9. nov. 1889:	80, 5, 71, 23, 30
Na Dunaju „ „	54, 59, 44, 32, 12

Dobra pesmarica za slovensko ljudstvo

je knjižica,

Šolske pesmi,

nabral in izdal **Gabrijel Majcen**

III. stopnja, 35 kr., po pošti 40 kr.

V isti založbi se tudi dobi: I. stopnja, 15 kr. (17 kr.) in II. stopnja 20 kr. (22 kr.)

Theodor Kaltenbrunner,
trgovina knjig, umetnin in muzikalij
v Mariboru, gosposke ulice šiv. 15.

Na prodaj!

Iz moje pivovarne prodajo se po izredno nizki ceni te-le reči:

- I. Ležeči strop na par, z močjo 10 konj, s kotlom in z 2 vgrelicama, v čisto dobrem stanu, iz tovarne „Schulz & Goebel Wien“.
- II. Razni prepustilni deli.
- III. Globoka studenčna sesaljka z dvojnimi cilindrom.
- IV. Dve veliki železni zbirnici, skorej še novi.
- V. Kadi z 20 in 4 hl. obsegom.
- VI. Sodovi od 6 do 35 hl. obsega.
- VII. Amerikanska ledenica za okoli 220 voz leda. 15 minut iz mesta, še le 2 leti stara, in še je torej popolnem za to, da se pre-stavi.
- VIII. Dva težka voza.

V Celji, dne 5. novembra 1889.

1-3

Karol Mathes.

V službo organista stopiti želi izučen, neoženjen organist, z novim letom. Več pové upravnistvo „Slov. Gosp.“ v Mariboru. 2-3

Mežnar in organist,

kateri je ob enem tudi mizar in zna orglje popravljati, išče službo. Več pové upravnistvo „Slov. Gosp.“ 1-3

Malokdaj se da v najem tako dobra prodajalnica.

Svojo dobro lepo in veliko prodajalnico z mešaniu blagom, katera je v velikem obrtnijskem kraju na Koroškem, dajem takoj v najem. Zaloga blaga se dobi za nakupno ceno. Treba je 6000 gld. gotovega denarja. Pisma z naslovom: „R. N. N. 2340“, se naj pošiljajo upravnistvu „Slov. Gosp.“ 1-3

Naznanilo.

Dne 16. novembra t. l. predpoldan ob 11. uri se da pri podpisanem okrajnem odboru po dražbi v najem mitnina Borlskega mosta prek Drave. Izklicna cena znaša 2000 gld. in se da mitnina v najem od 1. januarja 1890 do 31. decembra 1892. Varščina znaša 10% izklicne cene in se opomni, da dobi najemnik zraven okrajnega mosta stanovanje, obstoječe iz velike sobe in kuhinje. Dražbeni pogoji se v navadnih uradnih urah pri tukajšnjem uradu lahko uvidijo.

Okr. odbor Ptujski, dne 3. nov. 1889.

Načelnik:

Dr. Jurtela.

2-2

Maribor
gosposke ulice 3.

Prodajalnica papirja in vsakovrstne sprave za pisanje in solo, šolskih in molitvenih knjig

Naročajo se tudi lahko vsi modni listi avstrijski in 34 evranji, ilustrirani časopisi.

Andrej Platzer,
poprij **EDUARD FERLING.**

Zaloga za tovarne, vsake vrste knjig za trgovce, knjige za kopyje, papirnaté zaklje in zvitke, papir iz stame, za loščenje in za vitke.

Novosti
posebno pisana za graditelje, karton, svilaht in katunov papir v krasnih barvah po izredno nizki ceni.

Knjigovezarna.
Gosposke ulice 3
Maribor.

Pravo francosko žganje (cognac).
Kaj je pravo francosko žganje?

ZAKONOM ZAŠLIČENA MARKA.

Iz francoskega in južnoštajerskega jakega močnega brdkega vina izrpljeni alkohol, pod imenom „cognac“ zdravniški pripoznano dietično, duh in telo oživajoče slastno in zdravnico sredstvo. Kaj se dobi navadno mesto takega zdravila? Navadno žesto s soljo pomešano, ktere upliv na telo je, če ne škodljiv, jednak ničel. Če vsa vporabljena sredstva proti ischias, revmatizmu, živčanim boleznim, izpadu las, protinu, trganju v udih, ohromenju, ranam vsake vrste, boleznim v glavi in zobeh i. t. d. nič ne pomagajo, naj še pokusi vsaki boleestnik iz južnoštajerskega znamenitega Konjičkega, lastno pripravljene vina destilovano, na vse ove bolezni čudno delujoče, pravo francosko žganje vporabiti. Mala stekl. 60 kr., v. 1 gl. 20 z.

Stari cognac, posebnv okrevajočim in na želodcu bolanim preporočljiv, 1 steklenica gl. 1.50, naročbe 4 v. steklenic pošiljajo se franco brez dalnjih stroškov.

BENEDIKT HERTL
veliki posestnik na graščini Golle pri Konjicah, Južno-Štajerska.

Zaloga v Mariboru pri Alois Quandestu, Gosposke ulice.

Zaloga v Mariboru pri Alois Quandestu, Gosposke ulice.